

Dansk Geologisk Forenings bestyrelses beretning for 2010

Bestyrelse og sekretariat

De tolv medlemmer af Dansk Geologisk Forening (DGF) bestyrelse er personer fra det private erhvervs- liv, sektorforskningen og universitetsmiljøet: Lars Nielsen (formand), Institut for Geografi og Geologi (IGG), KU; Martin Sønderholm, DONG Energy (næst- formand, netredaktør og kasserer); Gunver Krarup Pedersen (sekretær), IGG, KU; Claus Ditlefsen, GEUS; Peter Frykman, GEUS; Lars Hamberg, DONG Energy; Paul Martin Holm, IGG, KU; Kurt H. Kjær, Geologisk Museum, SNM; Helle Krabbe, Mærsk olie og Gas; Rie Hjørnegaard Malm, IGG; Kerim Martinez, COWI; Jette Sørensen, RAMBØLL.

Stud. scient. Mette Bjerkgvig, IGG, KU, udfører de daglige opgaver i sekretariatet. Sekretariatet ligger fortsat i Statens Naturhistoriske Museums bygninger på Øster Voldgade 5, 1350 København K. Sekretariatet er kun bemanded få timer om ugen og da åbningstiden er variabel, er det bedst at henvende sig pr e-post (se www.2dgf.dk).

Ud over at sidde i DGF's bestyrelse er Jette Sørensen også i 2010 indtrådt i bestyrelsen for Nationalpark Mols Bjerge. DGF håber på, at en repræsentant i Nationalparkens bestyrelse vil bevirke øget fokus på geologiske emner for Nationalparken.

Publikationer

Bulletin of the Geological Society of Denmark
– *Er udviklingen vendt?*

DGF's internationale tidsskrift – i daglig tale kaldet 'Bulletinen' – med fagfællebedømmelse (peer review) har været inde i en bølgedal hvad angår antallet af publikationer. Således blev der i 2009 kun udgivet fem artikler i Bulletinen (jf. seneste beretning). Samtidig er citation index faldet til 1.00 imod sidste års tal på 1.20. Et citation index på 1.00 er dog stadig forholdsvis pænt, når vi ser på andre tidsskrifter, som vi normalt sammenligner os med. Når forfattere vælger tidsskrifter til at udgive deres forskningsresultater i, kigger de blandt andet på citation index og antal af udgivne publikationer, men parametre som læserskare, tids-

skriftets tilgængelig og accepterede publikationsfor- mater er også meget vigtige. Bulletinen udgives nu rent elektronisk og er frit tilgængeligt via internettet (såkaldt OpenAccess). Samtidig er det blevet muligt at udgive artikler uden strikse begrænsninger på si- deantal og mængden af figurmateriale. DGF's besty- relse har ved forskellige lejligheder gjort opmærksom på disse nye fordele ved at publicere i Bulletinen og udsendt opfordringer til at indsende manuskripter til redaktionen. Resultaterne er heldigvis ikke udeblevet, og vi kan med glæde konstatere, at der i 2010 er blevet udgivet otte artikler, hvilket er en mærkbar fremgang i forhold til sidste år. Hvorvidt denne fremgang skyl- des overgang til elektronisk publikation med tilhø- rende friere rammer for antal af sider og figurer vides endnu ikke. DGF's bestyrelse prioriterer det højt, at Bulletinen kan fastholde fremgangen og blive et endnu mere attraktivt tidsskrift for geologer at publi- cere i. Vi håber på, at tidsskriftets frie tilgængelighed på nettet og en stigende kurve for antallet af publika- tioner vil medvirke til at gøre tidsskriftet mere synligt, læst og citeret i fremtiden.

Overgangen til elektronisk publikation af bulletinen har betydet, at DGF på generalforsamlingen i 2010 kunne nedsætte det årlige kontingent mærkbart (se senere). Der gøres opmærksom på, at overgangen til elektronisk publikation er gået hånd i hånd med en ny ordning, hvor det er muligt for enkeltpersoner at bestille ønskede numre i en trykt version (print on demand) mod betaling (se retningslinjer på DGF's hjemmeside) – en ordning som kun ganske få dog har benyttet sig af.

Efter flere års virke som chefredaktør for Bulletinen har Karsten Secher, GEUS, valgt at fratræde ved ud- gangen af 2010. DGF's bestyrelse er meget taknem- melig for Karstens indsats, som i den seneste tid bl.a. har været med til at muliggøre overgangen fra trykt til ren elektronisk udgivelse. Vi kan med glæde be- rette, at Lotte Melchior Larsen, GEUS, har takket ja til at overtage hvervet som chefredaktør. I forbindelse med overdragelsen af chefredaktørposten primo ja- nuar 2011 vil den redaktionelle struktur for Bulletinen blive evalueret.

Geologisk Tidsskrift

– En port til bred formidling af geologiske emner

Geologisk Tidsskrift er en vigtig platform for formidling af geologiske emner, som er interessante for et bredt udsnit af vore fagfæller og geologi-interesserede personer i det danske samfund. Sidder man med en geologisk problemstilling, som måske ikke er decideret ny forskning, men alligevel interessant for mange, så kan Geologisk Tidsskrift være stedet at formidle denne. Tidsskriftet for 2010 beskriver geologiske aspekter af Mols, som for nylig er blevet udnævnt til nationalpark. DGF vil arbejde for at Geologisk Tidsskrifts position som et medie, der formidler samfundsrelevante geologiske emner, styrkes.

DGF's hjemmeside har været flittigt brugt i 2010, og den stigning i datatransport via hjemmesiden, som startede i 2009, og især tog fart, da OpenAccess-ordningen startede i oktober 2009, er fortsat (Fig. 1).

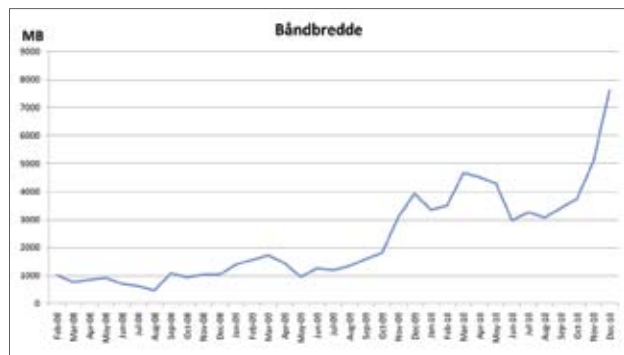

Fig. 1. Båndbredden viser mængden af data, som er hentet via hjemmesiden. Nogle udsving kan tilskrives, at enkelte brugere har hentet flere kopier af samme tidsskriftsartikel.

Antallet af "unikke besøg" på hjemmesiden er et udtryk for, hvor mange forskellige brugere hjemmesiden har (Fig. 2). Dette tal har også været stigende, omend denne stigning ikke er så markant og entydig som væksten i båndbredde.

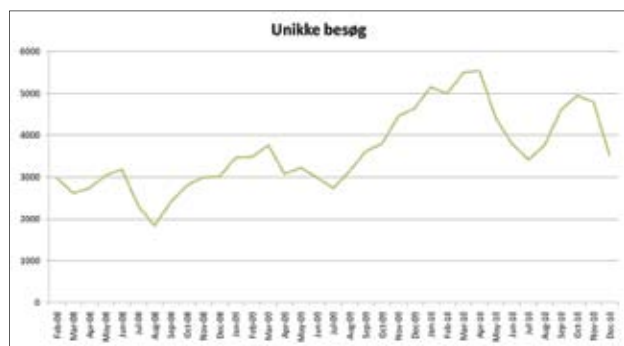

Fig. 2. "Unikke besøg" på DGF's hjemmeside.

Arrangementer

Arrangementskalenderen opdateres løbende og kan findes på DGF's hjemmeside. Her kan der også findes beskrivelser af de enkelte arrangementer. De faglige arrangementer hvor geologiske problemstillinger, nye forskningsresultater, spændende feltture eller andet fremlægges og diskuteres er helt centrale for DGF's virke. Her bringes en liste over DGF's arrangementer i 2010:

26. januar – Århus

Hydrogeologisk database, Olieeftersforskning i Grønland samt Geologi og Øl.

Foredrag ved Brian L. Sørensen (GEUS), Aage Bach Sørensen (GeoSeis Consult) og Ole Silkjær (Grontmij).

10. februar - København

Geologi og vin.

Foredrag ved Peter Gravesen (GEUS) og indlæg fra Allerød Vinhandel.

6. marts – København

DGF Årsmøde og Generalforsamling samt uddeling af Danmarks Geologispris 2009

Temaet for årsmødet i 2010 var "modellering". En række foredrag viste, hvordan forskellige modelleringsmetoder anvendes indenfor forskellige dele af geologien. Årsmødet blev afholdt i GeoCenter Danmark i København. Der var lidt over 100 tilhørere, og auditoriet var godt fyldt op.

Programmet for årsmødet havde følgende foredrag:

Global warming and mass extinctions caused by sediment degassing of volcanic basins with emphasis on the Paleocene-Eocene Thermal Maximum (PETM) v. Sverre Planke (Volcanic Basins Petroleum Research, Oslo) og Henrik Svensen (Oslo Universitet).

Modelling in Earth system science - climate, carbon and sedimentation on geological timescale as influenced by biological activity v. Christian J. Bjerrum (KU).

Modellering af fin-skala jordstrukturer: Hvordan opnår vi detaljeret viden om jordstrukturer fra kappeniveau til nær jordoverfladen? Lars Nielsen og Hans Thybo (KU)

Modelling the geochemistry of high-temperature magmatic processes v. Tod Waight (KU).

Geologisk modellering i forbindelse med den nationale grundvandskortlægning v. Jette Sørensen (RAMBØLL).

Geologisk modellering med GeoScene3D v. Niels Peter Jensen (I-GIS).

Geologisk modellering af Københavns undergrund i forbindelse med forundersøgelserne til Cityringen v. Henrik Olsen, Sanne L. Hansen, Thomas B. Ander-

sen og Ole F. Nielsen (COWI AS) .

Reservoirmodellering til CO₂-lagring v. Peter Frykman (GEUS).

Modelling diagenetic phenomena in a sandstone reservoir - ideas and results from Siri Main Field, North Sea v. Johan Svendsen og Mette Lise Kjær Poulsen (DONG Energy).

Modelling a heavily remobilised, deep marine sandstone reservoir - ideas and results from Nini Main Field, North Sea v. Christian Mogensen, Tine Holmer & Johan Svendsen (DONG Energy).

Seismic modelling and inversion of a Paleocene submarine fan system v. Nur Ucisik, Svein Idar Før-sund (Noreco) of Marc Beller (Mærsk Olie og Gas AS).

From rocks to reservoir models: the rock physics! v. Igor Escobar (Mærsk Olie og Gas AS).

14. april – Århus

Vulkaner og vulkanudbrud - og om hvordan man bager på en basalt

Foredrag af Aage B. Sørensen, Else Sørensen og Holger Strøm. Blandt andet blev der vist billeder fra DGF's Islands-ekskursioner i 2008 og 2009.

21. april – København

Temamøde: Det nordligste Grønland og dannelsen af Polhavet

Tre foredrag af Paul Martin Holm (IGG, KU), Christian Tegner (GI, AU), Hele Duprat (IGG, KU) og Sigurjón Thorarinnsson (IGG/KU), hvor resultaterne af nye geologiske undersøgelser, herunder dateringer af vulkanisme og deformation, pladetektoniske implikationer, karakteristisk af de magmatiske bjergarter og modeller for deres dannelse blev præsenteret.

5. juni – DGF ekskursion til Møns Klint

Vinder af Geologiprisen Stig Schack Pedersen ledte denne ekskursion, viste rundt langs klinten og diskuterede forskellige geologiske fortolkninger af klintens udvikling.

29. september – København

Stevns Klint - Den dynamiske kalk og verdensarven "Stevns Klint som Verdensarv?" v. Tove Damholt (Østsjællands Museum).

"Dynamiske bryozobanker fra Rødvig til Kulstirenden, Stevns Klint" v. Morten Bjerager (GEUS)

"Fysiske processer under aflejring og omlejring af kridt - status og nye resultater" v. Kresten Anderskov (KU).

9. november – København

DGF-temamøde: "Dolomite and Reservoirs – feeling the heat"

"Presentation on dolomitization processes. Linking

the geosphere and the biosphere to understand dolomite formation" v. Judith McKenzie (ETHZ) - IAS Lecturer Tour.

"Seismic forward modelling of dolomite bodies in Cretaceous reservoir rocks, SW Iran" v. Jon R. Ineson (GEUS) og Ole V. Vejbæk (Hess, DK).

"A hydrothermal dolomite reservoir in Iran: an outcrop-based reservoir model" v. Fabio Laponi (Statoil).

Ud over disse arrangement har der også været jævnlige foredrag i både Petrologisk Klub og Palæontologisk Klub (KU).

Af andre geologiske arrangementer kan nævnes "Geologiens Dage", som blev afholdt den 25. - 26. september. Disse havde et omfattende program med det formål at sætte fokus på den del af geologien, som falder ind under Danmarks Naturkanon. Læs mere om Geologiens Dage på www.naturstyrelsen.dk.

De faglige arrangementer, som professionelle geologer og geologistuderende har megen glæde af, skal fortsat være omdrejningspunktet for DGF fremover. I 2010 har bestyrelsen sat geologiens samfundsrelevans på dagsordenen for en række bestyrelsesmøder. Dette er sket i lyset af, at man igennem nogle år har kunnet konstatere et relativt lavt optag af nye geologistuderende. Der er dermed udsigt til færre fremtidige danske geologer med konsekvenser for den talentmasse virksomheder og andre institutioner i sidste ende vil have til rådighed. Vi har i dette arbejde fået vigtigt input fra lektor Bjørn Buchardt, IGG, KU, som igennem flere år har arbejdet med at kortlægge årsagerne til vigende interesse for geologi og geologers synlighed/roller i samfundet, og tidligere DGF-bestyrelsesmedlem Bo Christiansen. For geologer er det åbenlyst, at geologi spiller en væsentlig rolle for vores samfunds mulighed for at udvinde energiressourcer, råstoffer, kortlægge grundvandsressourcer, forureningskortlægning osv. Men lige så vigtig som geologien er for vores samfund, lige så sikkert er det, at store dele af befolkningen ikke er klar over, hvad geologer beskæftiger sig med. DGF's bestyrelse ønsker at være med til at fremme kendskabet til geologi som fag i det danske samfund ved at sætte fokus på geologiens samfundsrelevans ved nogle kommende arrangementer. Således vil vi til årsmødet 2011, som har temaet "vulkaner" som omdrejningspunkt, invitere ikke-geologer fra ikke-geologiske institutioner til at fortælle, hvordan dette geologiske emne har relevans for beslutninger og handlinger i det danske samfund.

Danmarks Geologipris 2010

I 2010 blev Danmarks Geologipris givet til dr. scient. Stig Schack Pedersen, GEUS (Fig. 3). Prisen blev tildelt på baggrund af hans hovedværk om Lønstrup Klint og dens glacialtektonik. I begrundelsen for tildeling af prisen på baggrund af Stig Schack Pedersens arbejde, står bl.a.: "... Arbejdet repræsenterer en moderne tolkning af en af Danmarks geologiske nationallokaliteter, oprindeligt beskrevet af Axel Jessen i hans klassiske undersøgelser tilbage i perioden 1889-1935.

Stig Schack Pedersen har vedholdende beskæftiget sig med strukturgeologi og dynamiske forklaringer på den strukturelle udvikling af forskellige områder i både Danmark og Grønland. Hans brug af nye kvantitative metoder med balancering af strukturelle sektioner, samt hans evner til at illustrere komplicerede historier, har skabt ny indsigt i dannelseshistorien for deformerede glacialtektoniske systemer.

Stig's publikationer om Rubjerg Knude, og hans doktordisputats fra 2006 bygger på en meget innovativ nyopmåling af Lønstrup Klint baseret på stereofotografering fra et lille fly, efterfulgt af multi-model fotogrammetrisk analyse og udtegnning. Efterfølgende har han gennemført en omfattende modellering af klintens strukturelle geologiske udvikling med konstruktion af et balanceret tværsnit af deformationskomplekset. Resultatet er en dokumentation af prog-lacial deformation og syntektonisk sedimentation. Det ba-

lancerede tværprofil viser, at lagserien oprindeligt havde en udstrækning på 12 km, som efterfølgende blev 50 % forkortet. De meget smukt illustrerede udgivelser om dette arbejde er yderst pædagogiske og forklarende også for ikke-geologer..."

I referencelisten til denne beretning er givet henvisninger til to af Stig Schack Pedersens artikler.

Medlemmer og kontingent

I 2010 valgte man på DGF's generalforsamling at nedsætte det årlige kontingent til 350 kr for ordinære medlemmer og 150 kr for studerende (dog med tillæg af 50 kr til administrationsomkostninger, hvis man ikke har tilmeldt betalingen PBS). Den primære årsag til, at man har kunnet nedsætte kontingentet er, at man er gået over til ren elektronisk publikation af tidsskrifterne, hvorved trykke- og forsendelsesomkostninger bortfalder. Fra 2009 til 2010 har DGF oplevet en samlet fremgang i medlemstal (tal i parentes angiver medlemmer i 2009): Der er pt. 583 (541) betalende medlemmer af DGF, som fordeler sig på 444 (420) ordinære, 63 (57) studerende, 2 (3) livsvarige og 68 (63) kontingentfrie medlemmer) samt 6 firmaer.

Det er ikke længere en selvfølge, at nye geologi-studerende melder sig ind i DGF. DGF vil igen i 2011

Fig. 3. En smilende Stig Schack Pedersen får overrakt Danmarks Geologipris af formand Peter Frykman, mens GEUS' direktør Johnny Fredericia holder tale. Fotograf: Stud. scient. Nokolaj Blichfeldt.

støtte de studerendes symposium, hvor studerende fra Århus, København og Lund diskuterer geologi og fester med hinanden. I den forbindelse vil DGF søge at gøre de studerende opmærksomme på DGF, og hvad DGF kan tilbyde i form af arrangementer og rammer for netværk med færdiguddannede, professionelle geologer. Vi satser derved på at kunne få flere studerende som medlemmer.

Sponsorer

DGF er begunstiget af gavmilde sponsorer. Uden deres betydelige økonomiske bidrag ville årsmøde og andre arrangementer ikke kunne afvikles under de former vi igen har kunnet nyde i 2010. DGF takker i denne forbindelse: COWI, DONG Energy, BakerHughes, Hess, Noreco, Mærsk Olie og Gas, RAMBØLL samt Shell Olie- og Gasudvinding Danmark.

MÆRSK

DONG
energy

COWI

Referencer

Pedersen, S.A.S. 2005: Structural analysis of the Rubjerg Knude Glaciotectonic Complex, Vendsyssel, northern Denmark. Geological Survey of Denmark and Greenland Bulletin 8, 192 pp. + 2 Plates.
Pedersen, S.A.S. 2006: Strukturer og dynamisk udvikling af Rubjerg Knude glacialtektoniske Kompleks, Vendsyssel, Danmark. Geologisk Forenings Tidsskrift 1, 48 s.

Bestyrelsen, 31. januar, 2011